

บทที่ ๔

ดัชนีราคา

หน่วยวัดมูลค่าตามการบัญชี เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาทั่วไป คือ หน่วยอำนาจซื้อทั่วไป ณ เวลาหนึ่ง สิ่งที่จะแสดงถึงอำนาจซื้อทั่วไปของเงินตราและการเปลี่ยนแปลงในอำนาจซื้อทั่วไปของเงินตรานั้น คือ ดัชนีราคาทั่วไป ดัชนีราคา-มีอยู่หลายชนิด บางชนิดใช้วัดการเปลี่ยนแปลงของราคาสัมพัทธ์ของสินค้าและบริการ ได้จำกัดเพียงบางชนิด เท่านั้น ขณะที่ดัชนีราคาบางชนิดใช้วัดการเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้าและบริการทุกชนิดในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ฉะนั้นสิ่งหนึ่งที่ควร-พิจารณา เป็นอันดับแรกในการนำการบัญชีเมื่อปรับข้อมูลตามอำนาจซื้อทั่วไปมาใช้คือ การพิจารณาถึงความเหมาะสมว่าดัชนีราคาชนิดใดที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในอำนาจซื้อทั่วไปของเงินตรา ซึ่งดัชนีราคาชนิดนั้นก็จะถูกนำมาใช้เป็นตัวปรับข้อมูลต้นทุนในอดีตให้อยู่ในหน่วยอำนาจซื้อทั่วไป ณ เวลาเดียวกัน

ฉะนั้นในบทนี้จะกล่าวถึงลักษณะทั่วไปของดัชนีราคาอันเกี่ยวกับ ความหมายของดัชนีราคา ชนิดของดัชนีราคา วิธีการหาดัชนีราคา สูตรในการคำนวณหาดัชนีราคา พร้อมทั้งข้อดีข้อเสียในแต่ละวิธีอันจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาถึงความเหมาะสมของดัชนีราคาที่จะนำมาใช้ และจะกล่าวถึงชนิดของดัชนีราคาในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยจะเชื่อมโยงไปยังวิธีการหาดัชนีราคาและสูตรในการคำนวณตลอดจนชนิดของดัชนีราคาที่เป็น AFB Statement No. 3 และ FASB exposure draft (Dec, 1974) แนะนำให้ใช้ในการปรับรายการในงบการเงิน และท้ายสุดจะพิจารณาถึงกรณีประเทศไทย โดยจะกล่าวถึงหน่วยงานที่มีบทบาทในการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับดัชนีราคา ชนิดดัชนีราคาที่หน่วยงานนั้นจัดทำ วิธีการหาดัชนีราคาและสูตรในการคำนวณ และพิจารณาถึงดัชนีราคาชนิดใดที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงใน-

อำนาจซื้อของ เงินบาทจากดัชนีราคาที่ยืมพ์ เผยแพร่อยู่ในประเทศไทยสำหรับ
ปีปัจจุบัน

ลักษณะทั่วไปของดัชนีราคา

ความหมายของดัชนีราคา

การคำนวณการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาของสินค้าและบริการนิยมใช้
เลขดัชนีราคา ซึ่งเป็นตัวเลขที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงสัมพัทธ์ของราคาสินค้าและ
บริการปีหนึ่งปีใด กับราคาของสินค้าและบริการของปีฐาน หรือแสดงให้เห็นว่าราคา
ในปีต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปจากราคาปีฐานอย่างไร เช่น ถ้าดัชนีราคาขายส่งของ
ปี ๒๕๑๗ เท่ากับ ๑๗๒ และปี ๒๕๐๕ เป็นปีฐานซึ่งจะให้ดัชนีราคาเท่ากับ ๑๐๐ ก็แสดง
ว่าระดับราคาขายส่งในปี ๒๕๑๗ สูงกว่าของปี ๒๕๐๕ ร้อยละ ๗๒ เป็นต้น

ชนิดของดัชนีราคา

การกำหนดว่าดัชนีราคามีกี่ชนิด อะไรบ้าง เป็นสิ่งที่ไม่สามารถกำหนดแน่นอน
ลงไปได้ เนื่องจากการสร้างดัชนีราคาแต่ละประเภทขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้นำ
เลขดัชนีราคาไปใช้ ซึ่งวัตถุประสงค์นี้จะแตกต่างกันออกไป เช่น รัฐบาลต้องการทราบ
ถึงแนวโน้มของราคาสินค้าและบริการที่จำเป็นสำหรับการครองชีพของประชาชน
เลขดัชนีราคาที่ยกออกมาได้ก็เรียกว่าดัชนีราคาค่าครองชีพ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม
ตามชนิดของดัชนีราคาที่ยู้งักกันทั่วไป ได้แก่ ดัชนีราคาผู้บริโภค ดัชนีราคาขายส่ง
เป็นต้น ซึ่งดัชนีราคาเหล่านี้มีผู้นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ กันไม่ว่าจะเป็นหน่วย
งานราชการและหน่วยงานเอกชน

วิธีการหาคดัชนีราคา

ในการสร้างดัชนีราคานี้ จะต้องมีการวางแผนการสำรวจอย่างรอบคอบ และสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการนำดัชนีราคาไปใช้ประโยชน์ แผนงานที่จะต้องทำได้แก่ การคัดเลือกรายการสินค้าและบริการที่ใช้สำรวจจากบริษัทห้างร้านหรือผู้ผลิตที่ให้ราคาสินค้า (Price Respondent) ขนาดของตัวอย่าง วิธีการเก็บรวบรวมตัวเลข การเลือกช่วงเวลาที่ใช้เป็นปีฐาน การเลือกระบบวิธีการให้น้ำหนักตามความสำคัญของแต่ละรายการ ตลอดจนการเลือกสูตรที่ใช้ในการคำนวณ

การเลือกช่วงเวลาปีฐานนั้น โดยทั่วไปแล้วควรเลือกจากระยะเวลาที่เป็นปกติคือ ไม่มีภาวะสงครามหรือภัยธรรมชาติ และไม่อยู่ในระยะที่เศรษฐกิจเจริญรุ่งเรืองเต็มที่หรือตกต่ำอย่างที่สุด แต่ต้องมีสภาพเศรษฐกิจที่มั่นคง และไม่ควรให้ห่างไกลจากปัจจุบันจนมีลักษณะล้าสมัยจนเกินไป ฉะนั้นจึงมักมีการเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาปีฐานเมื่อความเจริญทางวัตถุหรือทาง เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป

สูตรในการคำนวณหาคดัชนีราคา

ในที่นี้จะแยกพิจารณาเป็น

๑. ดัชนีราคาอย่างง่าย (Simple Price Indices)
  - ก. ดัชนีราคารวมอย่างง่าย (Simple Aggregative Price Index)
  - ข. ดัชนีราคาสัมพัทธ์อย่างง่าย (Simple Relative Price Index)
๒. ดัชนีราคาถ่วงน้ำหนัก (Weighted Price Indices)
  - ก. ดัชนีราคารวมถ่วงน้ำหนัก (Weighted Aggregative Price Index)
  - ข. ดัชนีราคาสัมพัทธ์ถ่วงน้ำหนัก (Weighted Relative Price Index)

สำหรับตัวอย่างในการคำนวณดัชนีราคาในแต่ละวิธีจะได้อีกว่าไว้ในภาคผนวก ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวอย่างของการคำนวณดัชนีราคา อันเป็นประโยชน์ในการเข้าใจ และเห็นถึงข้อบกพร่องของการคำนวณเลขดัชนีราคาในแต่ละวิธีการด้วย

๑. ดัชนีราคาอย่างง่าย (Simple Price Indices)

ก. ดัชนีราคารวมอย่างง่าย (Simple Aggregative Price Index) เป็นวิธีการคำนวณหาดัชนีราคา โดยนำเอายอดรวมของราคาสินค้าและบริการชนิดต่าง ๆ ในแต่ละปีที่กำหนดให้เทียบเป็น % ของยอดรวมของราคาสินค้าและบริการชนิดต่าง ๆ ที่เหมือนกันในปีฐาน การใช้ราคาจะใช้ราคาที่แท้จริงตามหน่วยเดิม

ข้อบกพร่องของวิธีนี้คือ

๑. วิธีการคำนวณแบบนี้ไม่ได้กำหนดน้ำหนักของสินค้าและบริการชนิดต่าง ๆ ที่นำมาคำนวณตามความสำคัญที่เป็นจริงในทาง เศรษฐกิจของสินค้าเหล่านั้น อย่างไรก็ตามสามารถจะหาทางแก้ไขได้โดยกำหนดให้หน่วยของสินค้าเหล่านั้นใช้หน่วยชนิดเดียวกัน เช่น สินค้าทุกชนิดที่นำมาเป็นตัวอย่างในการคำนวณหาเลขดัชนีราคาให้ใช้หน่วยน้ำหนักเดียวกัน (กิโลกรัม, ปอนด์ เป็นต้น) เพื่อที่จะให้แต่ละรายการมีความสำคัญเท่ากันหมด

๒. ถึงแม้จะแก้ไขให้ใช้หน่วยชนิดเดียวกันก็ตาม ก็ยังคงถือว่าสินค้าแต่ละรายการมีความสำคัญเท่ากันหมด คือ ถ่วงน้ำหนักด้วยจำนวน ๑ หน่วยชนิดเดียวกัน ซึ่งมิได้เป็นไปตามความสำคัญที่เป็นจริงในทาง เศรษฐกิจของสินค้าเหล่านั้น

ข. ดัชนีราคาสัมพัทธ์อย่างง่าย (Simple Relative Price Index) เป็นวิธีการคำนวณโดยใช้ค่าสัมพัทธ์คือ เปลี่ยนจากราคาจริงของสินค้าแต่ละอย่างในปีต่าง ๆ เป็นราคาสัมพัทธ์ (ออกมาเป็นรูปของ % ของราคาสินค้าชนิดเดียวกันของปีฐาน) แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย อาจจะใช้มัชฌิม เลขคณิต มัชฌิม กึ่งกลาง-คี่ หรือมัชฌิมเรขาคณิต วิธีที่นิยมใช้มากที่สุดคือมัชฌิม เลขคณิต

ข้อบกพร่องของวิธีนี้คือ สินค้าแต่ละรายการต่างมีความสำคัญเท่ากันคือถ่วงน้ำหนักด้วยจำนวนเท่ากัน ซึ่งไม่เป็นการกำหนดให้น้ำหนัก เป็นไปตามความสำคัญทาง เศรษฐกิจตามที่ เป็นจริงของสินค้าและบริการนั้น ๆ

๒. ดัชนีราคาถ่วงน้ำหนัก (Weighted Price Indices)

เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของดัชนีราคาอย่างง่าย ควรจะมีการถ่วงน้ำหนักโดยจำนวนที่ใช้ถ่วงจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสำคัญของรายการสินค้านั้น ๆ เป็นเกณฑ์ น้ำหนักที่ใช้ถ่วงอาจจะเป็นตัวเลข เกี่ยวกับจำนวนการผลิต จำนวนที่ใช้อุปโภคและบริโภค หรือตัวเลข เกี่ยวกับการขาย นักสถิติ เป็นผู้ตัดสินใจโดยอาศัยความรู้ทาง เศรษฐศาสตร์ เป็น เครื่องช่วยในการเลือกน้ำหนักถ่วงให้เหมาะสมกับความสำคัญ ของแต่ละรายการสินค้า นอกจากนี้ น้ำหนักที่ถ่วงอาจจะเป็นปริมาณหรือมูลค่า ขึ้นอยู่กับวิธีการสร้างดัชนีราคาถ่วงน้ำหนัก ตลอดจนน้ำหนักที่ถ่วงอาจจะเป็นช่วงเวลาปีฐาน หรือช่วงเวลาใดตามความเหมาะสม

ดัชนีราคาถ่วงน้ำหนักมีดังนี้

ก. ดัชนีราคารวมถ่วงน้ำหนัก (Weighted Aggregative Price Index) น้ำหนักที่ใช้ถ่วงคือปริมาณของสินค้า สามารถพิจารณาได้เป็น

๓ กรณีคือ

๑. ถ่วงน้ำหนักด้วยปริมาณของปีฐาน เป็นวิธีการของ ลาสแปร์ (Laspeyres)

๒. ถ่วงน้ำหนักด้วยปริมาณของปีปัจจุบัน เป็นวิธีการของ ปาร์เซ่ (Paasche)

๓. ถ่วงน้ำหนักด้วยปริมาณที่กำหนดให้ อาจจะเป็นปริมาณ ในปีหนึ่งปีใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องปีฐานหรือปีปัจจุบัน เช่น น้ำหนักถ่วงเฉลี่ยของปีที่กำหนดไว้คงที่ เป็นต้น

ข. ดัชนีราคาสัมพัทธ์ถ่วงน้ำหนัก (Weighted Relative Price Index) น้ำหนักที่ใช้ถ่วงคือ มูลค่าของสินค้าและบริการแต่ละรายการ สามารถพิจารณาได้เป็น ๒ กรณีคือ

๑. มูลค่าของสินค้าตามปริมาณและราคาของปีฐาน ซึ่งวิธีนี้ให้ผลลัพธ์เหมือนวิธีของลาสเปร์ (Laspeyres)

๒. มูลค่าของสินค้าตามปริมาณและราคาของปีปัจจุบัน

ในทางปฏิบัติแล้วจะนิยมใช้วิธีของลาสเปร์ และวิธีถ่วงน้ำหนักด้วยปริมาณที่กำหนดไว้คงที่มากกว่าวิธีอื่น ๆ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า น้ำหนักถ่วงคือปริมาณของปีฐาน หรือปริมาณของปีที่กำหนดให้คงที่จะไม่เปลี่ยนแปลงจากปีหนึ่งไปยังอีกปีหนึ่ง และดัชนีราคาของแต่ละปีสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ ส่วนการใช้วิธีการของบาร์เชต์ต้องการใช้ปริมาณของปีปัจจุบันสำหรับแต่ละปีที่กำหนดให้ ซึ่งกรณีนี้เป็นการยากที่จะหามาได้ทุกปี และอาจจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมากและยังให้ประโยชน์จำกัดคือใช้เปรียบเทียบกับดัชนีราคาปีปัจจุบันเท่านั้น

การที่ได้กล่าวถึงวิธีการคำนวณดัชนีราคาโดยวิธีต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นนี้ก็เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่จะนำดัชนีราคาชนิดต่าง ๆ ไปใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นนักบัญชี การที่จะนำเลขดัชนีราคาไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำงบการเงินตามการบัญชีเมื่อปรับข้อมูลตามอำนาจซื้อทั่วไป ควรจะต้องมีความเข้าใจเป็นอย่างดีและระมัดระวังในการเลือกใช้เลขดัชนีราคา เพราะเลขดัชนีราคาเหล่านั้นเป็นการคิดคำนวณมาจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐบาลหรือหน่วยงานเอกชนซึ่งเราไม่สามารถจะเข้าไปกำหนดวิธีการตามความต้องการได้ หรือแม้ว่าจะกำหนดให้หน่วยงานเอกชนคำนวณเลขดัชนีราคาตามที่เราร้องการ ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม และเลขดัชนีราคานั้นก็ยังคงมีข้อบกพร่องอยู่ ซึ่งอาจจะไม่คุ้มกับประโยชน์ที่ได้รับ

ดัชนีราคาในประเทศสหรัฐอเมริกา

ดัชนีระดับราคาทั่วไปที่จะนำมาใช้เป็นตัวปรับข้อมูลตามการบัญชีต้นทุนในอดีตให้อยู่ในหน่วยอำนาจซื้อทั่วไป ณ เวลาเดียวกัน การจะเป็นดัชนีราคาที่แสดงถึงมูลค่าของเงิน (Value of Money) และอำนาจซื้อทั่วไปของเงินตรา กล่าวคือแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มโดยทั่วไปของราคาสินค้าและบริการทั้งหมดโดยเฉลี่ยในระบบเศรษฐกิจของประเทศหนึ่ง ๆ ว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลง หรือคงที่ เมื่อมีการถ่วงน้ำหนักอย่างเหมาะสม ฉะนั้นการคำนวณดัชนีราคาทั่วไปในกรณีนี้ควรจะต้องรวมรายการสินค้าและบริการทั้งหมดที่มีการแลกเปลี่ยนในระบบเศรษฐกิจของประเทศหนึ่ง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ นอกจากนี้ควรจะต้องรวมถึงการแก้ไขสำหรับการเปลี่ยนแปลงในคุณภาพของสินค้าและบริการ เราเรียกดัชนีราคาดังกล่าวว่า ดัชนีราคาทั่วไปในอุดมคติ ซึ่งไม่มีหน่วยงานใดในประเทศต่าง ๆ จัดทำดัชนีราคาชนิดนี้ อย่างไรก็ตามก็มีดัชนีราคาบางชนิดที่นำมาใช้และสามารถประมาณดัชนีราคาทั่วไปได้ใกล้เคียง ซึ่งจัดทำโดยหน่วยงานรัฐบาล ดัชนีราคาเหล่านั้นได้แก่ ดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index : CPI) ดัชนีราคาขายส่ง (Wholesale Price Index: WPI) และดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (Gross National Product Implicit Price Deflator)

ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) เป็นเลขดัชนีที่ใช้วัดถึงการเปลี่ยนแปลงของราคาขายปลีกของสินค้าและบริการประมาณ ๓๐๐ ชนิด ซึ่งทำการซื้อหาโดยครอบครัวผู้ใช้แรงงานและเสมียนจาก ๔๖ รัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา สินค้าและบริการเหล่านั้นรวมถึงรายการอาหาร เสื้อผ้า เชื้อเพลิง เครื่องใช้ในบ้าน ค่าธรรมเนียมในการรักษาพยาบาล ค่าเช่า ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และอื่น ๆ ที่มีลักษณะเช่นเดียวกัน สินค้า ๓๐๐ ชนิด นี้ถือเป็นตัวแทนที่แสดงถึงมาตรฐานในการครองชีพของครอบครัวดังกล่าวข้างต้น สูตรคำนวณที่ใช้คือ ดัชนีราคาแบบถ่วงน้ำหนักด้วย

ปริมาณที่กำหนดให้ (รายละเอียดได้กล่าวไว้แล้วในเรื่องลักษณะทั่วไปของดัชนีราคา และในภาคผนวก หัวข้อ ๒ ข้อ ก ข้อ ๓) คือถ่วงน้ำหนักด้วยปริมาณสินค้าและบริการ ที่ได้จากการสำรวจ และจะมีการเปลี่ยนน้ำหนักถ่วงน้ำหนักอย่างน้อย ๑๐ ปีต่อ ๑ ครั้ง ดัชนีราคาผู้บริโภคนี้จะพิมพ์เผยแพร่เป็นรายเดือนและรายปี ซึ่งจัดทำโดย The Bureau of Labor Statistics of The U.S. Department of Labor

ดัชนีราคาขายส่ง (WPI) เป็นเลขดัชนีที่ใช้วัดถึงการเปลี่ยนแปลงของ ราคาสินค้าพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมที่ซื้อขายกันในตลาดช่วงแรก ๆ (Primary Market) ซึ่งในที่นี้หมายถึงการซื้อขายครั้งแรกที่สำคัญในการค้าสำหรับสินค้าแต่ละชนิด คำว่า "ขายส่ง" ในที่นี้หมายถึงการขายในปริมาณมาก หรือครั้งละมาก ๆ (Sales in large quantities or large-scale lots) และราคาที่ซื้อขายกันนั้น ไม่ใช่ราคาที่พ่อค้าส่ง ผู้ค้าแบบหาคำนายหน้า (Jobbers) หรือตัวแทนจำหน่าย (Distributors) คิดเอาสำหรับสินค้าที่พ่อค้าพวกนี้ขายให้แก่ลูกค้า แต่เป็นราคา สินค้าที่ซื้อขายกันในตลาดช่วงแรก ๆ ราคาดังกล่าวได้แก่ ราคาขายของผู้ผลิต ราคา ซึ่งตลาดกลางประกาศเผยแพร่ (Organized Exchange Quotations) รายการ สินค้าที่นำมาคำนวณดัชนีราคานี้ได้แก่ สินค้าที่เกี่ยวกับการเกษตร การเหมืองแร่ การส่งออกและการนำเข้า การผลิต (Manufacturing) วัสดุในการก่อสร้างที่ถือเป็น ส่วนหนึ่งของการผลิต แต่สินค้าที่เกี่ยวกับการก่อสร้างโดยตรงไม่รวมและไม่รวมถึง การขนส่ง (Transportation) ด้วย สูตรคำนวณที่ใช้คือ ดัชนีราคาแบบถ่วงน้ำหนักด้วยปริมาณที่กำหนดไว้ (รายละเอียดได้กล่าวไว้แล้วในเรื่องลักษณะทั่วไปของ ดัชนีราคาและภาคผนวก หัวข้อ ๒ ข้อ ก ข้อ ๓) คือถ่วงน้ำหนักด้วยปริมาณที่ได้จาก การทำสำมะโนเกี่ยวกับอุตสาหกรรม (Industrial Census) และดัชนีราคาขายส่งนี้จะพิมพ์เผยแพร่เป็นรายเดือนและรายปีซึ่งจัดทำโดย The Bureau of Labor Statistics of the U.S. Department of Labor เช่นเดียวกับดัชนีราคาผู้บริโภค

ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GNP Implicit Price Deflator) เป็นเลขดัชนีราคาที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงตัวเฉลี่ยของราคาสินค้าและบริการทั้งหมดที่มีการแลกเปลี่ยนในทุก ๆ ส่วนในระบบเศรษฐกิจของประเทศ เป็นการวัดความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่ารวมทั้งหมดของสินค้าและบริการที่มีอยู่ทั้งหมดของทุกส่วนในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งแสดงเป็นค่าของเงินตราตามอำนาจซื้อของปีปัจจุบัน (Current - period price) กับมูลค่ารวมของสินค้าและบริการอย่างเดียวกันนั้นที่แสดงเป็นค่าของเงินตราตามอำนาจซื้อของปีฐาน (Base-period price) รายการที่รวมในการคำนวณคือ ประเภทรายจ่ายที่รวมอยู่ในผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น ได้แก่ จำนวนเงินทั้งหมดที่ครัวเรือนต่าง ๆ ทั่วประเทศได้ใช้จ่ายไปในการซื้อสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายในปีหนึ่ง ๆ (Personal Consumption Expenditures) รายจ่ายในการลงทุนเบื้องต้น (Gross Private Domestic Investment) รายจ่ายของรัฐในการซื้อสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย (Government Purchases of Goods and Services) และการส่งออกสุทธิ (ผลต่างระหว่างมูลค่าสินค้าส่งออกและมูลค่าสินค้าเข้า) สูตรคำนวณที่ใช้คือ ดัชนีราคาแบบถ่วงน้ำหนักด้วยปริมาณของปีปัจจุบัน คือ วิธีการของปาร์เซ (รายละเอียดดูแล้วในเรื่องลักษณะทั่วไปของดัชนีราคาและภาคผนวก หัวข้อ ๒ ข้อ ก ข้อ ๒) ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติจะพิมพ์เผยแพร่เป็นรายไตรมาสและรายปีซึ่งจัดทำโดย The U.S. Department of Commerce

จากการพิจารณาลักษณะของดัชนีราคาผู้บริโภค ดัชนีราคาขายส่งและดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติดังกล่าวข้างต้นนี้ นักบัญชีส่วนใหญ่ต่างมีความเห็นว่า ดัชนีราคาขายส่งไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้สำหรับประมาณดัชนีราคาทั่วไป เนื่องจากการสร้างดัชนีราคาขายส่งนี้มีข้อจำกัดบางประการในส่วนที่เป็นสาระสำคัญที่ควรจะต้องคำนึงถึงคือ^๑

^๑AICPA, ARD, ARS No. 6, p. 105-106.

๑. ดัชนีนี้ไม่อาจใช้เป็นมาตรการวัดอำนาจซื้อทั่วไปของเงินตราได้ เพราะในการคำนวณดัชนีนี้ได้ นำเอาราคาขายปลีก การก่อสร้าง การขนส่ง และสินค้าอื่น ๆ ที่ซื้อขายกันในท้องตลาดมารวมคำนวณด้วย

๒. ปริมาณสินค้าที่ใช้เป็นตัวอย่างในการสืบราคา เมื่อเทียบกับปริมาณกับสินค้าทั้งหมดที่เข้ามาจำหน่ายในตลาดช่วงแรก ๆ มีขนาดเล็กมาก ย่อมมีข้อผิดพลาดได้มาก

๓. มีการเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้าอยู่หลายประการ ที่ไม่อาจใช้ดัชนีนี้เป็นมาตรวัดได้ เช่น การปรับปรุงคุณภาพของสินค้า การให้ส่วนลดที่ไม่สามารถติดตามคำนวณได้ ความแตกต่างในราคาสินค้าที่เกิดขึ้นในการส่งมอบแต่ละงวด เป็นต้น

๔. ดัชนีราคาขายส่งนี้ไม่ควรนำไปใช้คาดประมาณการเคลื่อนไหวของดัชนีราคาผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเวลายาว ทั้งนี้เนื่องจากมีรายการสินค้าที่ใช้สืบราคาในการคำนวณดัชนีราคาขายส่งไม่น้อยที่ไม่มีการซื้อขายกันในตลาดขายปลีก เช่น เครื่องจักรขนาดใหญ่ราคาแพง และในทำนองเดียวกันมีรายการสินค้าที่ใช้สืบราคาขายปลีกสำหรับคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคไม่น้อยที่ไม่ได้อยู่ในการคำนวณดัชนีราคาขายส่ง เช่น ค่าเช่า เป็นต้น

สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคนั้น มีนักบัญชีบางท่านสนับสนุนให้นำมาใช้สำหรับ
ประมาณดัชนีราคาทั่วไป เช่น Ralph C. Jones ให้เหตุผลสนับสนุนดังนี้คือ^๑

๑. ดัชนีราคาผู้บริโภคเป็นที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าเป็นดัชนีราคาที่ใช้สำหรับประมาณดัชนีราคาทั่วไปได้
๒. เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าดัชนีราคาผู้บริโภคมีค่าใกล้เคียงกับดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติ
๓. การเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคน้อยกว่าดัชนีราคาชนิดอื่น ๆ

อย่างไรก็ตามก็ยังมีข้อจำกัด เนื่องจากว่ารายการสินค้าและบริการที่เป็นตัวแทนในการใช้สินค้ามีเพียง ๓๐๐ ชนิดเท่านั้น ไม่ครอบคลุมรายการสินค้าและบริการมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เมื่อเทียบกับดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ซึ่งจะเห็นว่าครอบคลุมรายการสินค้าและบริการทั้งหมดที่มีการแลกเปลี่ยนในระบบ เศรษฐกิจของประเทศ

ตามข้อเสนอแนะของ APB Statement No. 3 และ FASB exposure draft (Dec, 1974) สนับสนุนให้นำดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติมาใช้สำหรับประมาณดัชนีราคาทั่วไป ด้วยเหตุผลที่ว่า การคำนวณดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาตินี้ ครอบคลุมรายการสินค้าและบริการทั้งหมดที่มีการแลกเปลี่ยนในทุกท้องถิ่นของประเทศ มากกว่าการคำนวณดัชนีราคาชนิดอื่น ๆ ฉะนั้นจึงสามารถนำมาใช้อ้างอิงถึงแนวโน้มของระดับราคาทั่วไปและการเปลี่ยนแปลงในอนาคตซื้อทั่วไปของเงิน เทเรียสหรัฐ

---

^๑Ralph C. Jones, Price-Level Changes and Financial Statements: Case Studies of Four Companies. (Florida: American Accounting Association, 1955), p. 3.

และถึงแม้ว่าดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติมิได้มีการคำนวณเป็นรายเดือน ก็อนุโลมให้ใช้ดัชนีราคาผู้บริโภคสำหรับประมาณดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติเป็นรายเดือนได้ เนื่องจากว่าดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติและดัชนีราคาผู้บริโภคมีสหสัมพันธ์กันอย่างมากในการแสดงแนวโน้มของการเคลื่อนไหวในระดับราคา ดังจะเห็นได้จากตารางที่ ๒ ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติและดัชนีราคาผู้บริโภค ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๓๐ - ๑๙๗๔ โดยปี ค.ศ. ๑๙๖๗ เป็นปีฐาน และสามารถแสดงเป็นเส้นกราฟได้ดังรูปที่ ๑ อย่างไรก็ตามก็ไม่สามารถกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีราคาผู้บริโภคและดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติยังคงเป็นเช่นนี้เรื่อยไปในอนาคต เพราะว่าดัชนีราคาผู้บริโภคไม่ได้แสดงถึงการเคลื่อนไหวของระดับราคาสำหรับเศรษฐกิจโดยรวม

ตารางที่ ๒ U.S. Consumers' Price Index (CPI) and GNP Implicit
Price Deflator (GNP IPD), 1930-1974 (Base 1967 = 100)^๑

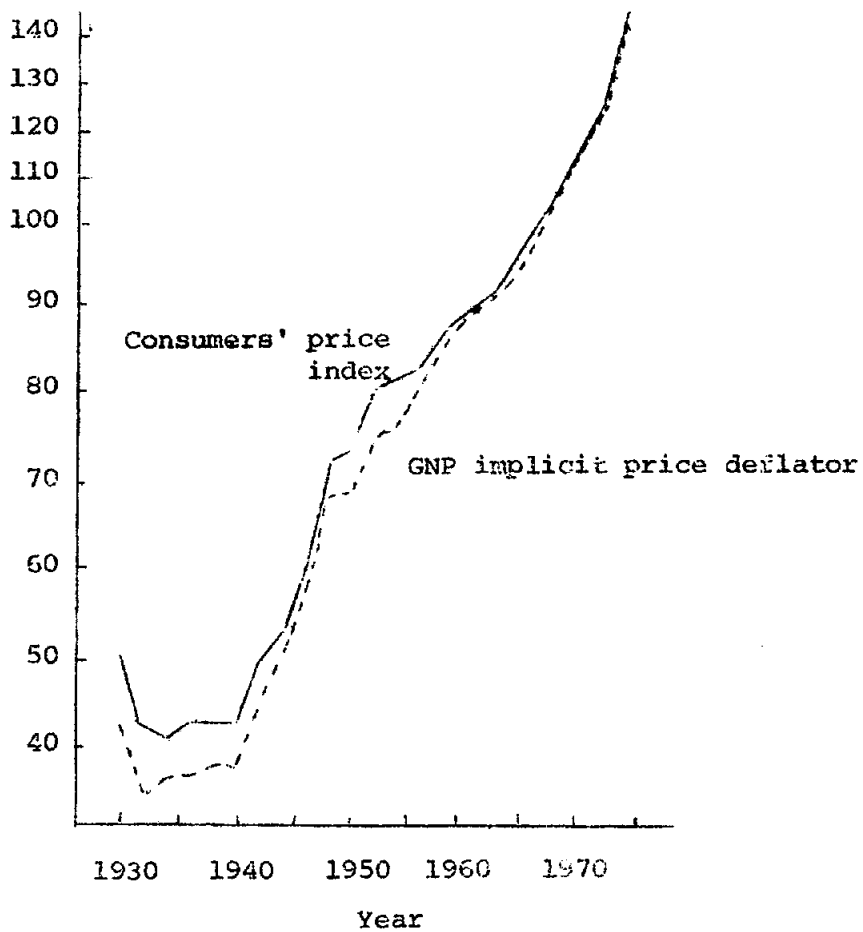
Year	GNP		Year	GNP		Year	GNP	
	CPI	IPD		CPI	IPD		CPI	IPD
1930	50.1	41.9	1945	53.9	50.8	1960	88.7	87.8
1931	45.6	38.1	1946	58.5	56.7	1961	89.6	88.9
1932	40.9	34.2	1947	66.9	63.4	1962	90.6	90.0
1933	38.8	33.4	1948	72.1	67.7	1963	91.7	91.2
1934	40.1	35.9	1949	71.4	67.3	1964	92.9	92.6
1935	41.1	36.2	1950	72.1	68.2	1965	94.5	94.3
1936	41.6	36.3	1951	77.8	72.8	1966	97.2	97.1
1937	43.0	37.8	1952	79.6	74.4	1967	100.0	100.0
1938	42.2	37.3	1953	80.2	75.1	1968	104.2	104.0
1939	41.6	36.7	1954	80.5	75.2	1969	109.8	109.0
1940	42.0	37.3	1955	80.2	77.3	1970	116.3	115.0
1941	44.1	40.1	1956	81.4	79.9	1971	121.3	120.4
1942	48.9	45.1	1957	84.3	82.9	1972	125.3	124.2
1943	51.9	48.3	1958	86.6	85.0	1973	133.1	131.2
1944	52.7	49.5	1959	87.3	86.4	1974	147.7	144.7

Source: U.S. Department of Commerce and U.S. Department of
Labor Publications.

^๑Y. Goldschmidt et al., Profit Measurement During Inflation. (New York: John Wiley & Son, 1977), p. 20.

รูปที่ ๑

เส้นกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติ
และดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศสหรัฐอเมริกา, ปี ๑๙๓๐-๑๙๗๔^๑
(๑๙๖๗ = ๑๐๐)

Source: U.S. Department of Commerce and U.S. Department of Labor Publication

^๑Ibid., p. 10.

ดัชนีราคาในประเทศไทย

จากภาวะเงินเฟ้อที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ถ้าหากหน่วยธุรกิจในประเทศไทยจะนำวิธีการบัญชี เมื่อปรับข้อมูลตามอำนาจซื้อทั่วไปมาใช้ในการจัดทำงบการเงินประกอบงบการเงินตามการบัญชีต้นทุนในอดีต เพื่อเป็นการเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของบุคคลที่เกี่ยวข้อง สิ่งหนึ่งที่จะต้องพิจารณาคือดัชนีราคาที่จะนำมาใช้เป็นตัวปรับรายการต่าง ๆ ในงบการเงิน ซึ่งดัชนีราคานี้จะต้องเป็นตัวเลขที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงตัวเฉลี่ยของราคาสินค้าและบริการทั้งหมดในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย และแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในอำนาจซื้อทั่วไปของเงินบาท ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ไม่มีหน่วยงานใดสามารถจัดทำดัชนีราคาในอุดมคติได้ ฉะนั้น จำเป็นต้องใช้ดัชนีราคาชนิดอื่น เป็นตัวกะประมาณแทนและจากการสอบถามจากเจ้าหน้าที่กองระดับราคา กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ และเจ้าหน้าที่กองบัญชีรายได้ประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปรากฏว่าหน่วยงานที่จัดทำดัชนีราคามีแต่หน่วยงานราชการเท่านั้น และดัชนีราคาเท่าที่จัดทำอยู่ในปัจจุบันนี้ได้แก่

๑. กองระดับราคาโดยฝ่ายดัชนีราคาผู้บริโภคและฝ่ายดัชนีราคาขายส่งจัดทำดัชนีราคาผู้บริโภคสำหรับประเทศไทย ดัชนีราคาผู้บริโภคสำหรับกรุงเทพมหานคร ดัชนีราคาผู้บริโภคสำหรับแต่ละภาคของประเทศไทย (ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง-ตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้) ดัชนีราคาขายส่งสำหรับประเทศไทย ดัชนีราคาขายส่งสำหรับสินค้าที่นำเข้ามาในประเทศไทย และดัชนีราคาขายส่งสำหรับสินค้าส่งออก

๒. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยกองบัญชีรายได้ประชาชาติจัดทำรายงานเกี่ยวกับมูลค่าสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายที่สามารถผลิตได้ในระยะเวลาปีต่าง ๆ (Gross National Products) อันเป็น

ประโยชน์ในการคำนวณดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GMP Implicit Price Deflator) โดยทางอ้อม ดังจะกล่าวรายละเอียดต่อไป

ในที่นี้จะกล่าวถึงลักษณะของดัชนีราคาผู้บริโภคสำหรับประเทศไทย ดัชนีราคาขายส่งสำหรับประเทศไทย และดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติเท่านั้น เนื่องจากว่าการพิจารณาถึงอำนาจซื้อทั่วไปของเงินบาทควรจะเป็นการพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาทั่วไปของสินค้าและบริการทั้งหมดในระบบ เศรษฐกิจของประเทศ มิใช่พิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้าและบริการสำหรับส่วนหนึ่งส่วนใดของประเทศ หรือการเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้าและบริการชนิดใดชนิดหนึ่งของประเทศ โดยเฉพาะ

ดัชนีราคาผู้บริโภคสำหรับประเทศไทย (Consumer Price Index for Thailand)

เป็นตัว เลขที่ใช้วัดการเปลี่ยนแปลงตัวเฉลี่ยในราคาขายปลีกของสินค้าและบริการที่ซื้อโดยผู้บริโภคเท่านั้น สินค้าและบริการในที่นี้หมายถึง อาหารและเครื่องดื่ม เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย เครื่องเรือน และเครื่องใช้ในบ้าน การรักษาพยาบาล บริการส่วนบุคคล การขนส่ง การอ่านและการศึกษา การบันเทิง ยาสูบ เครื่องดื่มและอัลกอฮอล์ สินค้าเบ็ดเตล็ด รวมทั้งบริการด้านต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายที่ไม่ถือเป็นการบริโภคจะไม่นำมาคำนวณดัชนี เช่น ภาษีเงินได้ ค่าของขวัญและเงินบริจาค ค่าประกันภัย ค่าใช้จ่ายในการซื้อลอตเตอรี่ และการพนันอื่น ๆ เป็นต้น ในการคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคนี้ เป็นสิ่งที่ เป็นไปไม่ได้ที่จะนำสินค้าทุกชนิดมาคำนวณทั้งหมด ดังนั้น จะมีการคัดเลือกรายการสินค้าขึ้นเป็นตัวแทนในการสืบราคาโดยพิจารณาจากค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในปฏิฐาน ครัวเรือนในที่นี้เป็นครัวเรือนที่ถูกจำกัดด้วยขนาดของรายได้และสมาชิกในครัวเรือน สำหรับการตัดสินใจเลือกรายการสินค้าดังกล่าว จะพิจารณาโดยมีหลักเกณฑ์ว่า สินค้านั้นต้องมีความสำคัญมากพอที่จะใช้วัดความเคลื่อนไหวของ-

ราคาในหมวดใหญ่ได้ ความสามารถที่จะกำหนดลักษณะจำเพาะให้กับรายการสินค้า นั้นและคาดว่าในอนาคตสินค้าเหล่านั้นจะต้องมีความสำคัญเพิ่มขึ้น

การคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคสำหรับประเทศไทยนั้น จะคำนวณดัชนีราคา ผู้บริโภคสำหรับกรุงเทพมหานคร และดัชนีราคาผู้บริโภคสำหรับภาคต่าง ๆ สูตรใน การคำนวณคือดัชนีราคาสัมพัทธ์ถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าของสินค้าและบริการตามปริมาณ และราคาของปีฐาน (รายละเอียดได้กล่าวไว้แล้วในเรื่องลักษณะทั่วไปของดัชนีราคา และภาคผนวก หัวข้อ ๒ ข้อ ข ข้อ ๑) ถ่วงน้ำหนักด้วยค่าใช้จ่ายของครัวเรือนใน สินค้าและบริการที่เกิดขึ้นในปีฐาน แล้วจึงคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคสำหรับประเทศไทย โดยนำดัชนีราคาผู้บริโภคสำหรับกรุงเทพมหานครและภาคต่าง ๆ มารวมเข้าด้วยกัน และถ่วงน้ำหนักด้วยค่าใช้จ่ายของครัวเรือนและจำนวนประชากรในกรุงเทพมหานคร และภาคต่าง ๆ เหตุผลที่ใช้วิธีการคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภคสำหรับประเทศไทย ดังกล่าวแทนที่จะใช้วิธีคำนวณโดยตรงจากราคาสินค้าและบริการของทั้งประเทศนั้น ก็เนื่องจากความเป็นอยู่ของครัวเรือนในภาคต่าง ๆ และกรุงเทพมหานครแตกต่างกันมาก เป็นการยากที่จะกำหนดรายการสินค้า, ว่าเป็นตัวแทนในการสืบราคาสำหรับ ทุก ๆ ภาครวมทั้งกรุงเทพมหานคร และอาจจะมีข้อผิดพลาดมากในการคำนวณด้วย เช่นกัน

ดัชนีราคาผู้บริโภคสำหรับประเทศไทยนี้ได้คำนวณขึ้นเป็นประจำทุกเดือน และทุกปีตามปีปฏิทิน เดิมการคำนวณใช้ ตุลาคม ๒๕๐๗ - กันยายน ๒๕๐๘ เป็นปีฐาน และต่อมาในปัจจุบันนี้จะเห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงในวิธีการครองชีพไปอย่างมาก สาเหตุเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรายได้ ราคาสินค้า โครงสร้างของครัวเรือน การเพิ่มขึ้นของสินค้าและบริการใหม่ ๆ รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของประชากร สิ่งเหล่านี้ เป็นผลให้มีการเปลี่ยนมาใช้ พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นปีฐาน ซึ่งจะทำให้ดัชนีราคาผู้บริโภค ชุดใหม่มีวิธีการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าที่ผู้บริโภคหาซื้อกันทั่วไปได้อย่างถูกต้อง

กับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น และดัชนีราคาผู้บริโภคชุดใหม่ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๒๒ ได้มีการจัดพิมพ์ออกเผยแพร่แล้ว

ดัชนีราคาขายส่งสำหรับประเทศไทย (Wholesale Price Index for Thailand)

เป็น เลขดัชนีราคาที่ใช้คำนวณขึ้น เพื่อใช้วัดการเปลี่ยนแปลงถ่วงเฉลี่ยของราคาสินค้าที่ซื้อขายกันครั้งละมาก ๆ ในตลาดช่วงแรกที่สำคัญ สินค้าในที่นี้หมายถึง สินค้าที่สำคัญ ๆ ที่ผลิตในประเทศและที่นำเข้ามาจากต่างประเทศต่อเนื่องกันอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ ผลผลิตทางเกษตรกรรม เครื่องคัมและยาสูบ ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ วัสดุก่อสร้าง ผลิตภัณฑ์จากเหมืองแร่ เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ผลิตภัณฑ์กระดาษ หนังสือตัวผลิตภัณฑ์ยาง ผลิตภัณฑ์การไฟฟ้า เครื่องจักรและอุปกรณ์ และสินค้าเบ็ดเตล็ด สำหรับราคาขายส่งที่ใช้ในการคำนวณแตกต่างกับราคาขายส่งในประเทศอื่น ๆ

เนื่องจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจการตลาดตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีทางการค้าแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ โดยเฉพาะในประเทศที่มีระบบการค้าที่มีการวางระเบียบแบบแผนไว้ดี ฉะนั้น ราคาขายส่งของประเทศไทยนี้หมายถึง ราคาขาย-ซึ่งผู้ผลิต พ่อค้าส่ง ผู้นำเข้าจากต่างประเทศ ตลาดกลาง (คือตลาดที่มีการขาย-ส่งสินค้าชนิดนั้นโดยเฉพาะ) และในบางกรณีตัวแทนจำหน่ายที่ได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนในการเป็นผู้แจ้งราคาแก่พนักงานสืบราคาของกองระกับราคา ส่วนราคาที่เกษตรกรได้รับจากการจำหน่ายสินค้าของตนไม่นำมาใช้คำนวณดัชนีแต่ประการใด นอกจากนี้ ราคาขายส่งนี้จะไม่รวมถึงค่าขนส่ง ค่าติดตั้งและภาษี ถ้าหากรวมค่าใช้จ่ายเหล่านี้ จะทำให้สาระสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้าที่เกิดขึ้นเปลี่ยนแปลงไป

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าที่เกิดขึ้น อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ คือ ค่าขนส่ง ค่าติดตั้ง และภาษี

การคำนวณดัชนีราคาขายส่งนี้ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องสืบราคาสินค้าทุกชนิดทุกรายการในทุกตลาด แต่จะใช้วิธีการคัดเลือกสินค้าและตลาดที่จะใช้เป็น

ตัวแทนในการสืบราคา กล่าวคือในการคัดเลือกสินค้าจะพิจารณาถึงความสำคัญของสินค้าในทางเศรษฐกิจการค้า เมื่อเทียบกับสินค้าที่ซื้อขายกันภายในประเทศทั้งหมด และการคัดเลือกตลาดก็โดยการพิจารณาจังหวัดซึ่งจังหวัดนั้น เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ และมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจการค้า และเป็นตลาดกลาง สำหรับสูตรคำนวณคือ ดัชนีราคาสัมพัทธ์ถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าของสินค้าตามปริมาณและราคาของปีฐาน (รายละเอียดได้กล่าวไว้แล้วในเรื่องลักษณะทั่วไปของดัชนีราคาและภาคผนวก หัวข้อ ๒ ข้อ ข ข้อ ๑) คือถ่วงด้วยมูลค่าสุทธิของสินค้าที่ผลิตในประเทศ และที่นำเข้ามาจากต่างประเทศของปีฐานโดยไม่รวมค่าภาษีบางประเภท ค่าขนส่ง ซึ่งมูลค่าเหล่านี้ได้จากกระทรวงเกษตร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม-แห่งชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมศุลกากร และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ดัชนีราคาขายส่งสำหรับประเทศไทยมีการคำนวณขึ้นเป็นรายเดือนและรายปี ตามวิธีที่เห็นติดต่อกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๑ เดิมการคำนวณใช้ พ.ศ. ๒๔๘๑ เป็นปีฐาน ต่อมาใช้ พ.ศ. ๒๔๙๑ และ ๒๕๐๔ เป็นปีฐานตามลำดับ และต่อมาใช้ พ.ศ. ๒๕๑๑ เป็นปีฐาน ซึ่งสินค้าที่ใช้เป็นตัวแทนในการสืบราคามีทั้งสิ้น ๒๕๖ รายการ สำหรับในปัจจุบันนี้จะเห็นว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๒๒ เปลี่ยนไปอย่างมาก รวมทั้งมีสินค้าชนิดใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น และสินค้าบางชนิดไม่มีการผลิตอีกแล้วในปัจจุบัน ฉะนั้นจึงมีการจัดทำดัชนีราคาขายส่งชุดใหม่โดยเปลี่ยนมาใช้ พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นปีฐาน และสินค้าที่ใช้เป็นตัวแทนในการสืบราคาเพิ่มขึ้นเป็น ๔๐๐ รายการ (ตัวเลขประมาณ) ซึ่งการคำนวณดัชนีราคาขายส่งชุดใหม่นี้อยู่ในระหว่างดำเนินการคาดว่าจะแล้วเสร็จและสามารถพิมพ์เผยแพร่ดัชนีราคาขายส่งชุดใหม่ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๒๒ นี้ได้ในเดือนปี พ.ศ. ๒๕๒๓ เป็นอย่างช้า

ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GNP Implicit Price Deflator)

เป็นการวัดความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่ารวมของสินค้าและบริการทั้งหมดของทุกส่วนในระบบ เศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งแสดงค่าของเงินตราตามอำนาจซื้อทั่วไปของปีปัจจุบัน กับมูลค่ารวมของสินค้าและบริการอย่างเดียวกันนั้นที่แสดงค่าของเงินตราตามอำนาจซื้อของปีฐาน ซึ่งรายการที่รวมในการคำนวณคือ จำนวนเงินทั้งหมดที่ครัวเรือนต่าง ๆ ทั่วประเทศได้ใช้จ่ายไปในการซื้อสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย รายจ่ายในการลงทุนเบื้องต้น รายจ่ายของรัฐในการซื้อสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย และการส่งออกสุทธิ เนื่องจากดัชนีราคานี้ กองบัญชีรายได้ประชาชาติมิได้จัดทำโดยตรง หากแต่จัดทำมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นของปีต่าง ๆ ที่คำนวณจากราคาของปีปัจจุบันและปริมาณของปีปัจจุบัน (GNP at current market price by industrial origin) และมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นของปีต่าง ๆ ที่คำนวณจากราคาของปี ๒๕๑๔ (ค.ศ. ๑๙๗๒) และปริมาณของปีปัจจุบัน (GNP at 1972 Price by Industrial Origin) ฉะนั้น ถ้าหากต้องการหาดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติสามารถคำนวณได้ตามสูตรดังนี้คือ

$$\text{ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติ} = \frac{\text{มูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นที่คำนวณจากราคาปัจจุบันและปริมาณปีปัจจุบัน}}{\text{มูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นที่คำนวณจากราคาของปีฐานและปริมาณปีปัจจุบัน}} \times 100$$

โดยใช้ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ (ค.ศ. ๑๙๗๒) เป็นปีฐาน จากสูตรข้างต้นจะเห็นว่า เป็นสูตรคำนวณดัชนีราคาแบบดัชนีราคารวมถ่วงน้ำหนักด้วยปริมาณของปีปัจจุบัน หรือที่เรียกว่าเป็นวิธีการของปาร์เซ (รายละเอียดได้กล่าวไว้แล้วในเรื่องลักษณะดัชนีราคาทั่วไป และภาคผนวก หัวข้อ ๒ ข้อ ก ข้อ ๒) และเนื่องจากกองบัญชีรายได้ประชาชาติพิมพ์เผยแพร่มูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นเป็นรายปีตามปีปฏิทิน จึงทำให้สามารถคำนวณ

ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติเป็นรายปีตามปีปฏิทินได้เท่านั้น สำหรับตัวอย่าง เลขดัชนี
ราคาผู้บริโภคสำหรับประเทศไทย ดัชนีราคาขายส่งสำหรับประเทศไทย และดัชนีราคา
ผลิตภัณฑ์ประชาชาตินั้น จะปรากฏในตารางที่ ๓, ๔ และ ๕ ตามลำดับ ซึ่งเป็นตัวเลข
ดัชนีราคาของปี พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๒๒ (ค.ศ. ๑๙๗๒ - ๑๙๗๙)

ตารางที่ ๓ ดัชนีราคาผู้บริโภคสำหรับประเทศไทย ๒๕๑๗ - ๒๕๒๒

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ค่าเฉลี่ย ตลอดปี
(ธ.ค. ๒๕๑๗ - ก.ย. ๒๕๑๘ = ๑๐๐)													
๒๕๑๗	๑๖๑.๒	๑๖๕.๓	๑๗๓.๗	๑๗๕.๑	๑๗๖.๓	๑๗๗.๖	๑๗๙.๐	๑๘๑.๕	๑๘๑.๕	๑๘๐.๘	๑๘๑.๐	๑๗๙.๖	๑๗๑.๗
๒๕๑๘	๑๗๗.๑	๑๗๘.๒	๑๗๗.๓	๑๗๙.๔	๑๘๑.๖	๑๗๙.๘	๑๗๙.๕	๑๘๒.๐	๑๘๒.๖	๑๘๓.๐	๑๘๕.๕	๑๘๔.๓	๑๘๐.๘
(๒๕๑๙ = ๑๐๐)													
๒๕๑๙	๙๘.๐	๙๘.๖	๑๐๐.๓	๙๙.๒	๙๙.๖	๙๙.๑	๙๘.๖	๙๘.๔	๑๐๑.๕	๑๐๑.๙	๑๐๒.๘	๑๐๑.๒	๑๐๐.๐
๒๕๒๐	๑๐๒.๓	๑๐๓.๓	๑๐๓.๗	๑๐๕.๓	๑๐๗.๑	๑๐๘.๐	๑๐๘.๕	๑๐๙.๘	๑๑๐.๖	๑๑๑.๔	๑๑๐.๘	๑๑๐.๒	๑๐๗.๖
๒๕๒๑	๑๑๑.๓	๑๑๑.๙	๑๑๓.๐	๑๑๔.๒	๑๑๕.๖	๑๑๖.๘	๑๑๗.๒	๑๑๗.๖	๑๑๘.๐	๑๑๙.๔	๑๑๙.๕	๑๑๘.๘	๑๑๖.๑
๒๕๒๒	๑๑๙.๑	๑๒๐.๐	๑๒๑.๐	๑๒๒.๓	๑๒๔.๐	๑๒๔.๙	๑๒๘.๔	๑๓๐.๓	๑๓๓.๑	๑๓๕.๖	๑๓๕.๙	๑๓๖.๖	๑๒๗.๖

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ ๔ ดัชนีราคาขายส่งสำหรับประเทศไทย ๒๕๑๗ - ๒๕๒๒ (๒๕๑๑ = ๑๐๐)

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ค่าเฉลี่ย
๒๕๑๗	๑๖๑.๒	๑๖๕.๓	๑๗๓.๘	๑๗๕.๒	๑๗๖.๓	๑๗๗.๖	๑๗๙.๔	๑๘๑.๕	๑๘๑.๕	๑๘๐.๘	๑๘๑.๖	๑๗๙.๕	๑๗๖.๑
๒๕๑๘	๑๘๐.๒	๑๘๐.๐	๑๗๙.๖	๑๘๐.๘	๑๘๑.๖	๑๘๐.๖	๑๗๙.๘	๑๘๔.๕	๑๘๕.๑	๑๘๖.๓	๑๘๕.๖	๑๘๗.๒	๑๘๒.๖
๒๕๑๙	๑๘๙.๐	๑๙๒.๖	๑๙๑.๒	๑๘๘.๗	๑๘๙.๘	๑๘๘.๖	๑๙๑.๐	๑๙๒.๔	๑๙๕.๐	๑๙๕.๗	๑๙๓.๔	๑๙๒.๓	๑๘๙.๘
๒๕๒๐	๑๙๑.๒	๑๙๒.๕	๑๙๔.๓	๑๙๗.๔	๑๙๙.๘	๒๐๐.๖	๒๐๒.๗	๒๐๕.๐	๒๐๔.๙	๒๐๒.๕	๒๐๓.๙	๒๐๓.๙	๑๙๙.๙
๒๕๒๑	๒๐๓.๕	๒๐๔.๖	๒๐๕.๙	๒๐๕.๖	๒๐๖.๒	๒๐๘.๙	๒๐๘.๖	๒๐๙.๖	๒๑๒.๙	๒๑๖.๖	๒๑๘.๐	๒๑๒.๔	๒๐๙.๔
๒๕๒๒	๒๑๔.๗	๒๒๑.๑	๒๒๔.๘	๒๒๗.๙	๒๓๐.๑	๒๓๒.๔	๒๓๙.๔	๒๔๒.๒	๒๔๗.๐	๒๕๐.๗	๒๕๒.๑	๒๕๕.๔	๒๓๖.๕

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ ๕ ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประมงสำหรับประเทศไทย ๒๕๑๖ - ๒๕๒๒ (๒๕๑๕ = ๑๐๐)

รายการ	๒๕๑๖	๒๕๑๗	๒๕๑๘	๒๕๑๙	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒
(หน่วย : ล้านบาท)							
มูลค่าผลิตภัณฑ์ประมงเบื้องต้นที่คำนวณจาก							
ราคาปัจจุบันและปริมาณปัจจุบัน	๒๑๖,๑๑๙	๒๗๒,๑๖๖	๒๙๖,๙๙๓	๓๓๖,๒๒๐	๓๘๑,๐๔๓	๔๔๑,๙๕๐	๕๕๖,๗๗๙
มูลค่าผลิตภัณฑ์ประมงเบื้องต้นที่คำนวณจาก							
ราคาของปีฐาน (พ.ศ. ๒๕๑๕) และ-							
ปริมาณของปีปัจจุบัน	๑๗๙,๗๕๑	๑๙๐,๖๓๑	๒๐๓,๘๘๑	๒๒๐,๒๗๙	๒๓๕,๙๒๔	๒๕๕,๔๘๘	๒๗๙,๓๕๑
ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประมง	๑๒๐.๒	๑๕๒.๘	๑๕๕.๗	๑๕๒.๖	๑๖๒.๒	๑๗๓.๐	๑๙๙.๓

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรื

ดัชนีราคาทั้ง ๓ ชนิดดังกล่าวข้างต้น จะนำไปใช้ประโยชน์ในลักษณะที่แตกต่างกันกล่าวคือ

๑. ดัชนีราคาผู้บริโภคนี้สามารถใช้เป็นเครื่องวัดระดับราคาค่าครองชีพทั่วไปได้ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่รัฐบาลที่จะใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณานโยบายของประเทศในเรื่องเกี่ยวกับค่าจ้างแรงงาน และการภาษีอากร เป็นประโยชน์แก่กิจการเอกชนในการนำไปใช้ปรับปรุงอัตราค่าจ้าง เงินเดือน และเป็นประโยชน์แก่ลูกจ้างในการใช้เป็นปัจจัยในการต่อรองค่าจ้างแรงงานกับนายจ้าง ดังนี้ เป็นต้น

๒. ดัชนีราคาขายส่งใช้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวหรือแนวโน้มของราคาสินค้าต่าง ๆ นอกเหนือไปจากระดับตลาดขายปลีก ซึ่งเป็นประโยชน์แก่รัฐบาลในการกำหนดนโยบายของประเทศ เป็นประโยชน์แก่ธุรกิจเอกชนในการพิจารณาถึงแนวโน้มของต้นทุนการผลิตและกำไรจากการผลิต เป็นประโยชน์แก่องค์การระหว่างประเทศบางแห่งในการกำหนดนโยบายให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทย รวมทั้งการคาดคะเนภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยในอนาคตด้วย

๓. ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ และเป็นตัวปรับมูลค่าของผลิตภัณฑ์ประชาชาติของแต่ละปี (Money GNP) ให้อยู่ในราคาของปีฐาน อันเป็นประโยชน์ในการเปรียบเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติของปีต่าง ๆ เพื่อพิจารณาถึงอัตราการขยายตัวที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (Real GNP) และอัตราการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ

นักเศรษฐศาสตร์ใช้ดัชนีราคาทั้ง ๓ ชนิด ในการพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาควบคู่กันไป ในลักษณะของการเปรียบเทียบว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาของสินค้าและบริการในระหว่างดัชนีราคาทั้ง ๓ ชนิดแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด อันเป็นประโยชน์ในการพิจารณารายละเอียดของสาเหตุที่มีการเปลี่ยนแปลงในภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยในค่านเสถียรภาพของระดับราคา

ถ้าหาก เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงในราคาระหว่างดัชนีราคาผู้บริโภค ดัชนีราคา-
 ขยายส่ง และดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ จาก
 ตารางที่ ๖ แล้วจะพบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาของดัชนีราคาทั้ง ๓
 ชนิดมีความแตกต่างกันมาก และการที่จะพิจารณาว่าระบบ เศรษฐกิจในประเทศเกิด
 ภาวะระดับราคาลดหรือภาวะระดับราคาขึ้นหรือไม่นั้น ในทาง เศรษฐศาสตร์แล้วจะมี
 เกณฑ์ในการพิจารณา กล่าวคือ ถ้าอัตราการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาอยู่ในช่วง
 ๓ - ๕% ต่อปี ถือว่าระดับราคายังมีเสถียรภาพ แต่ถ้าหากว่าอัตราการเปลี่ยนแปลง
 ในระดับราคาต่ำกว่า ๓% ต่อปี หรือเกินกว่า ๕% ต่อปี ถือว่าระบบ เศรษฐกิจของ
 ประเทศกำลังจะเกิดภาวะระดับราคาลดหรือภาวะระดับราคาขึ้นแล้วแต่กรณี ซึ่งนัก
 เศรษฐศาสตร์โดยทั่วไปจะพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาได้โดย
 พิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงในราคาของดัชนีราคาผู้บริโภค ที่เป็นเช่นนั้นเนื่อง-
 จากการแก้ปัญหาทาง เศรษฐกิจของประเทศจะ เน้นในด้านที่ว่าจะทำอะไรให้
 ประชาชนมีภาวะการครองชีพที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะประชาชนที่มี
 ฐานะปานกลางและยากจน ซึ่งดัชนีราคาผู้บริโภค เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะชี้ให้เห็นถึง
 ภาวะการครองชีพ กล่าวคือดัชนีราคาผู้บริโภคชี้ให้เห็นถึงอำนาจซื้อของ เงินบาท
 และการเปลี่ยนแปลงในอำนาจซื้อของ เงินบาทของผู้บริโภค จึงทำให้นัก เศรษฐ-
 ศาสตร์พิจารณาการเกิดภาวะระดับราคาลดหรือภาวะระดับราคาขึ้น โดยพิจารณา
 จากอัตราการเปลี่ยนแปลงในราคาของผู้บริโภค ดังจะ เห็นได้จากรายงานทาง
 เศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจ
 และสังคมแห่งชาติ

อย่างไรก็ตามจากการพิจารณาลักษณะและประโยชน์ของดัชนีราคาทั้ง ๓
 ชนิดดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าควรใช้ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติในการประมาณ
 ดัชนีราคาทั่วไปหรือประมาณอำนาจซื้อทั่วไปของเงินบาท หรือการเปลี่ยนแปลงใน-
 อำนาจซื้อทั่วไปของเงินบาท เนื่องจากลักษณะการคำนวณดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประ-

ชาชาติจะครอบคลุมรายการสินค้าและบริการในระบบ เศรษฐกิจได้มากกว่าดัชนีราคาผู้บริโภคและดัชนีราคาขายส่ง แต่ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติมีการจัดทำเป็นรายปีเท่านั้น ทำให้มีข้อมูลเกี่ยวกับดัชนีราคาน้อย ส่วนการใช้ดัชนีราคาผู้บริโภคหรือดัชนีราคาขายส่งเป็นตัวกะประมาณดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติรายเดือนแทนก็จะมีข้อผิดพลาดได้มาก สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่า จากตารางที่ ๖ จะพบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ ของดัชนีราคาผู้บริโภค ดัชนีราคาขายส่งและดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติแตกต่างกันมาก

ถ้าหาก เปรียบเทียบระหว่างการใช้ดัชนีราคาผู้บริโภคและดัชนีราคาขายส่งในการประมาณดัชนีราคาทั่วไปแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าควรใช้ดัชนีราคาขายส่งในการประมาณดัชนีราคาทั่วไป ซึ่งแตกต่างกับกรณีของนัก เศรษฐศาสตร์ที่ใช้ดัชนีราคาผู้บริโภคในการพิจารณาว่า เกิดภาวะระดับราคาขึ้นหรือภาวะระดับราคาลดหรือไม่ในระบบ เศรษฐกิจดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้เนื่องจากจุดมุ่งหมายในการใช้ดัชนีราคาผู้บริโภคของนัก เศรษฐศาสตร์ก็เพื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงตัวเฉลี่ยในราคาสินค้าและบริการชนิดที่ครัวเรือนที่มีรายได้และจำนวนสมาชิกระดับหนึ่ง (มักจะเป็นครัวเรือนที่มีฐานะปานกลาง) ซื่อหาไปบริโภคซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงภาวะการครองชีพของครัวเรือนระดับนั้น อันเป็นประโยชน์ในการวางนโยบายแก้ปัญหาทาง เศรษฐกิจของประเทศ แต่จุดมุ่งหมายของนักบัญชีก็เพื่อพิจารณาว่าดัชนีราคาเท่าที่หน่วยงานราชการจัดทำอยู่ มีดัชนีราคาชนิดใดที่ใช้ประมาณถึงการเปลี่ยนแปลงตัวเฉลี่ยในระดับราคาทั่วไปของสินค้าและบริการทั้งหมดที่มีการแลกเปลี่ยนในระบบ เศรษฐกิจของประเทศ มีใช้จำเพาะสำหรับลักษณะของครัวเรือนหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้ยังแตกต่างกับกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกาที่อนุญาตให้ใช้ดัชนีราคาผู้บริโภคในการประมาณดัชนีราคาทั่วไปได้ เหตุผลที่เป็นเช่นนั้น เนื่องจากระบบ เศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศไทยแตกต่างกันมาก ทำให้ลักษณะการสร้างดัชนีราคาผู้-

ตารางที่ ๖ การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงในราคาระหว่างดัชนีราคาผู้บริโภค ดัชนีราคาขายส่ง และดัชนีราคาผลิตภัณฑ์-
 ประชาชาติของประเทศไทย สำหรับปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ (๒๕๑๕ = ๑๐๐)

ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์-						
ปี	ประชาชาติ	ดัชนีราคาผู้บริโภค		ดัชนีราคาขายส่ง		
		เพิ่มขึ้นร้อยละ	เพิ่มขึ้นร้อยละ	เพิ่มขึ้นร้อยละ	เพิ่มขึ้นร้อยละ	
	๑		๒		๓	
๒๕๑๗	๑๔๒.๘	-	๑๔๓.๖	"	๑๕๘.๒	"
๒๕๑๘	๑๔๕.๗	๒.๐	๑๕๑.๒	๕.๕	๑๖๔.๑	๓.๗
๒๕๑๙	๑๕๒.๖	๔.๗	๑๕๗.๕	๔.๒	๑๗๒.๕	๕.๑
๒๕๒๐	๑๖๒.๒	๖.๓	๑๖๘.๘	๗.๒	๑๗๙.๖	๔.๑
๒๕๒๑	๑๗๓.๐	๖.๗	๑๘๒.๙	๘.๔	๑๘๘.๑	๔.๗

ที่มา : ๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี
 ๒ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

บริโภคและดัชนีราคาขายส่งแตกต่างกันออกไป สำหรับสาเหตุที่ผู้เขียน เสนอแนะให้ใช้ดัชนีราคาขายส่งสำหรับประเทศไทยมากกว่าที่จะใช้ดัชนีผู้บริโภคสำหรับประเทศไทยนั้น สามารถพิจารณาได้เป็นดังนี้คือ

๑. การสร้างดัชนีราคาขายส่งมีข้อจำกัดน้อยกว่าการสร้างดัชนีราคาผู้บริโภคในแง่ของการให้น้ำหนัก การลุ่มตัวอย่างรายการสินค้าและตลาดที่ใช้เป็นตัวแทนในการสืบราคา และการเปลี่ยนแปลงในคุณภาพของสินค้า

๒. ดัชนีราคาขายส่งครอบคลุมรายการสินค้าได้มากกว่าดัชนีราคาผู้บริโภคคือ ครอบคลุมตั้งแต่วัตถุดิบจนถึงสินค้าสำเร็จรูปของอุตสาหกรรมทุกประเภท ถึงแม้ว่าจะไม่รวมรายการบริการด้านต่าง ๆ แต่ก็มิผลกระทบต่อราคาคำนวณดัชนีราคาขายส่งไม่มากนัก เพราะว่ามีมูลค่าบริการ เหล่านั้นมีมูลค่าน้อย เมื่อเทียบกับมูลค่าของสินค้าในระบบเศรษฐกิจ

๓. ราคาที่ใช้ในการคำนวณเป็นราคาจากโรงงาน จึงเหมือนกันทั่วประเทศ ไม่แตกต่างกันไปตามท้องถิ่นดังเช่นราคาขายปลีก

อนึ่ง ในอนาคตถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงในแบบแผนและลักษณะการคำนวณดัชนีราคาผู้บริโภค และดัชนีราคาขายส่งไปจากเดิมจนเป็นเหตุทำให้เหตุผลทั้ง ๓ ประการข้างต้นมีน้ำหนักไม่เพียงพอหรือไม่เป็นจริงอีกต่อไป ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่นักบัญชีทั้งหลายควรจะระมัดระวังและควรจะมีการศึกษาต่อไปว่าดัชนีราคาชนิดใดที่จะนำมาใช้ประมาณดัชนีราคาทั่วไป ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของดัชนีราคาผู้บริโภคและดัชนีราคาขายส่งเช่นนั้น อย่างไรก็ตามถ้าหากต่อไปในอนาคตหน่วยงานราชการมีการจัดทำดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติเป็นรายไตรมาสหรือรายเดือนแล้ว ก็ควรจะใช้นี้ดัชนีราคาผลิตภัณฑ์ประชาชาติในการประมาณการเปลี่ยนแปลงในอนาคตของเงินบาท